

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До
Управителния съвет на
Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“
(ДП „РВД“)

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на ДП „РЪКОВОДСТВО НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ“ („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2024 г. и отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи съществена информация за счетоводната политика и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2024 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта (ЗНФОИСУ), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФОИСУ и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

**ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО
„БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД“ ООД****ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР – продължение*****Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него***

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността и декларация за корпоративно управление изготвени от Ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на Ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приложими в ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато Ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет Ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако Ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако Ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО
„БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД“ ООД**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР – продължение**

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност, относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие със Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта и МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали длъжници се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР – продължение

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от Ръководството.
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на Ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството и Законът за публичните предприятия

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО
„БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД“ ООД

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР – продължение

доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността и декларацията за корпоративно управление и друга изисквана информация съгласно чл. 61, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и Глава седма от Закона за публичните предприятия, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовия отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността, в т.ч. нефинансовата информация съдържаща елементите на нефинансовата декларация съгласно чл. 48 от Закона за счетоводството и чл. 29 от Закона за публичните предприятия, е изготвен в съответствие с приложимите законови изисквания.
- в) В резултат на придобитото познаване и разбиране на дейността на Дружеството и средата, в която то функционира, не сме установили случаи на съществено невярно представяне в доклада за дейността.
- г) В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен финансовия отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100 (н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД ООД
Одиторско дружество, рег. №148
Камелия Стефанова - Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита
Република България, София, 30 май 2025 г.

Чл. 5, §1, б. "в" от Регламент /
ЕС/ 2016/679

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Отчет за финансовото състояние

Активи	Пояснение	31 декември 2024 '000 лв.	31 декември 2023 '000 лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	6	199,880	170,144
Нематериални активи	7	32,237	34,969
Отсрочени данъчни активи	8	7,305	7,042
Дългосрочни вземания от клиенти	10	65,458	81,402
Нетекущи активи		304,880	293,557
Текущи активи			
Материални запаси	9	1,714	1,563
Търговски вземания	10	89,307	99,834
Вземания от свързани лица	30	23	129
Вземания във връзка с данъци върху дохода	11	1,386	544
Други вземания	12	10,205	9,004
Пари и парични еквиваленти	13	116,270	117,595
Текущи активи		218,905	228,669
Общо активи		523,785	522,226

Финансов директор и
главен счетоводител

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/
2016/679

Витан Тодоров

Генерален директор

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/
2016/679

Георги Тисев

Дата: 28.05.2025 г.

С одиторски доклад от дата: 30.05.2025г.
 БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД ООД
 Одиторско дружество, рег. № 0148
 Камелия Стефанова – Управител и
 Регистриран одитор, отговорен за одита

Чл. 5, §1, б. "в" от Регламент /
ЕС/ 2016/679

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр.51 представляват неразделна част от него.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Отчет за финансовото състояние (продължение)

Собствен капитал и пасиви	Пояснение	31 декември 2024 ‘000 лв.	31 декември 2023 ‘000 лв.
Собствен капитал			
Основен капитал	14.1	129,758	129,758
Законови резерви	14.2	44,097	44,097
Други резерви	14.2	169,913	165,623
Печалба за текущата година		10,253	18,472
Общо собствен капитал		354,021	357,950
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	15.2	22,412	22,719
Провизии	16	45,405	58,835
Финансирания	17	484	1,017
Нетекущи пасиви		68,301	82,571
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	15.2	27,392	23,239
Провизии	16	58,834	42,735
Търговски задължения	18	7,449	9,454
Краткосрочни задължения към свързани лица	30	154	10
Данъчни задължения	19	4,723	4,042
Други задължения	20	2,911	2,225
Текущи пасиви		101,463	81,705
Общо пасиви		169,764	164,276
Общо собствен капитал и пасиви		523,785	522,226

Финансов директор и
главен счетоводител

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/
2016/679

Витан Тодоров

Дата: 28.05.2025 г.

Генерален директор

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/
2016/679

Георги Пеев

С одиторски доклад от дата:
БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД ООД
Одиторско дружество, рег. № 0148
Камелия Стефанова – Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

Чл. 5, §1, б. "в" от Регламент /
ЕС/ 2016/679

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр.51 представляват неразделна част от него.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Приходи от предоставени услуги	21	317,423	349,916
Ефекти от прилагане на схема за ефективност	22	(23,798)	(20,757)
Други приходи	23	3,111	2,489
Разходи за материали	24	(5,097)	(5,232)
Разходи за външни услуги	25	(34,615)	(29,966)
Разходи за персонала	15.1	(219,797)	(199,073)
Разходи за амортизация на нефинансови активи	6,7	(27,528)	(24,952)
Други разходи, нетно	26	(8,462)	(61,546)
Печалба от оперативна дейност		1,237	10,879
Финансови приходи	27	11,269	10,526
Финансови разходи	27	(1,121)	(901)
Печалба преди данъци		11,385	20,504
Разходи за данъци върху дохода	28	(1,132)	(2,032)
Печалба за годината		10,253	18,472
Друг всеобхватен доход			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценки на задълженията за обезщетения при пенсиониране	15.2	4,766	(1,484)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	28	(476)	148
Друг всеобхватен доход/(загуба) за годината, нетно от данъци		4,290	(1,336)
Общо всеобхватен доход за годината		14,543	17,136

Финансов директор и
главен счетоводител

Чл. 5, §1, б. "в"
от Регламент /
ЕС/ 2016/679

Витан Годоров

Дата: 28.05.2025 г.

Генерален директор

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/
2016/679

С одиторски доклад от дата: 30.05.2025г.

БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД ООД
Одиторско дружество, рег. № 0148
Камелия Стефанова – Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

Чл. 5, §1, б. "в" от Регламент /
ЕС/ 2016/679

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр.51 представляват неразделна част от него.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са представени в '000 лв.	Основен капитал	Законови резерви	Други резерви	Печалба за текущата година	Общо собствен капитал
Салдо към 1 януари 2024 г.	129,758	44,097	165,623	18,472	357,950
Отчисления от печалбата	-	-	-	(18,472)	(18,472)
Придобити активи	-	-	-	-	-
Сделки със собственика	-	-	-	(18,472)	(18,472)
Печалба за годината	-	-	-	10,253	10,253
Друга всеобхватен доход:					
Преоценки на задълженията за обезщетения при пенсиониране, нетно от данъци	-	-	4,290	-	4,290
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	4,290	10,253	14,543
Салдо към 31 декември 2024 г.	129,758	44,097	169,913	10,253	354,021
Салдо към 1 януари 2023 г.	129,758	44,097	166,942	9,624	350,421
Отчисления от печалбата	-	-	-	(9,624)	(9,624)
Придобити активи	-	-	17	-	17
Сделки със собственика	-	-	17	(9,624)	(9,607)
Печалба за годината	-	-	-	18,472	18,472
Друга всеобхватен доход:					
Преоценки на задълженията за обезщетения при пенсиониране, нетно от данъци	-	-	(1,336)	-	(1,336)
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	(1,336)	18,472	17,136
Салдо към 31 декември 2023 г.	129,758	44,097	165,623	18,472	357,950

Финансов директор и
главен счетоводител

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/
2016/679

Генерален директор

Чл. 5, §1, б. "в" от
Регламент /ЕС/ 2016/679
Георги Пеев

Дата: 28.05.2025 г.

С одиторски доклад от дата: 30.05.2025г.

БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД ООД
 Одиторско дружество, рег. № 0148
 Камелия Стефанова – Управител и
 Регистриран одитор, отговорен за одита

Чл. 5, §1, б. "в" от Регламент /
ЕС/ 2016/679

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр.51 представляват неразделна част от него.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Оперативна дейност			
Постъпления от клиенти		325,713	345,563
Плащания към доставчици		(61,827)	(51,199)
Плащания към персонал и осигурителни институции		(202,091)	(185,935)
Плащания за данък върху дохода		(2,713)	(7,191)
Получени финансираня		184	457
Други плащания за оперативна дейност, нетно		4,990	1,464
Нетен паричен поток от оперативна дейност		64,256	103,159
Инвестиционна дейност			
Придобиване на имоти, машини и съоръжения		(44,663)	(33,143)
Придобиване на нематериални активи		(6,687)	(9,834)
Получени лихви		4,248	2,106
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност		(47,102)	(40,871)
Финансова дейност			
Плащания на отчисления от печалбата	14.3	(18,472)	(9,624)
Нетен паричен поток от финансова дейност		(18,472)	(9,624)
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти			
Пари и парични еквиваленти в началото на годината		117,595	64,933
Загуба/печалба от валутна преоценка на пари и парични еквиваленти		(7)	(2)
Пари и парични еквиваленти в края на годината, в това число:	13	116,270	117,595
Паричен резерв в БНБ		21,514	21,514

Финансов директор и
 главен счетоводител

Чл. 5, §1, б. "в" от
 Регламент /ЕС/
 2016/679
 Витан Тодоров

Генерален директор

Чл. 5, §1, б. "в" от
 Регламент /ЕС/
 2016/679

Дата: 28.05.2025 г.

С одиторски доклад от дата: 30.05.2025 г.
 БРЕЙН СТОРМ КОНСУЛТ – ОД ООД
 Одиторско дружество, рег. № 0148
 Камелия Стефанова – Управител и
 Регистриран одитор, отговорен за одита

Чл. 5, §1, б. "в" от Регламент /ЕС/
 2016/679

Поясненията към финансовия отчет от стр. 6 до стр.51 представляват неразделна част от него.

Пояснения към финансовия отчет

1. Предмет на дейност

Държавно Предприятие „Ръководство на Въздушното Движение“ (ДП РВД, или Предприятието) е Предприятие със седалище в Република България, гр. София, бул. „Брюксел“ № 1, ЕИК 000697179. На 1 януари 2001 г. то е регистрирано като държавно предприятие. Преди това Предприятието е извършвало дейността си като главна дирекция към Министерството на транспорта и съобщенията. Към момента, министърът на транспорта и съобщенията упражнява правата на едноличен собственик (принципал).

Предприятието изпълнява функциите по предоставяне на аеронавигационно обслужване в гражданското въздушно пространство на Република България. Основните извършвани дейности включват:

1. Управление на въздушното движение за постигане на безопасност, ефективност и редовност на полетите в обслужваното гражданско въздушно пространство;
2. Планиране, осигуряване, внедряване, експлоатация и поддържане на съоръжения, системи и оборудване за комуникационно, навигационно, обзорно, енергийно, метеорологично и аеронавигационно осигуряване на обслужваното въздушно движение и съпътстващата инфраструктура;
3. Комуникационно обслужване, навигационно обслужване и обслужване по обзора;
4. Метеорологично обслужване;
5. Аеронавигационно информационно обслужване;
6. Информационно обслужване на дейностите по търсене и спасяване на въздухоплавателни средства;
7. Управление на системата за безопасност на въздушното движение в рамките на предоставената му компетентност;
8. Изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международни договори в областта на управлението на въздушното движение, по които Република България е страна.
9. Събиране на такси за аеронавигационно обслужване.

Дейността на Предприятието е регламентирана със Закона за гражданското въздухоплаване и с Правилник за устройството, функциите и дейността на ДП РВД.

Органи на управление на ДП „Ръководство на въздушното движение“ са:

1. Министърът на транспорта и съобщенията;
2. Управителният съвет;
3. Генералният директор.

Към датата на изготвяне на финансовия отчет, членове на Управителния съвет са :

1. Веселина Карамилева - Тодорова – председател на Управителния съвет;
2. Георги Пеев – генерален директор и член на Управителния съвет;
3. Янко Стоименов – член на Управителния съвет.

Средносписъчният брой на персонала на Предприятието към 31.12.2024 г. е 1,174 човека.

2. Основа за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Предприятието е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС) и приложими в Република България. По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството,

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Предприятието. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2023 г.), освен ако не е посочено друго.

Ръководството носи отговорност за съставянето и достоверното представяне на информацията в настоящия финансов отчет.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2024 г.

Предприятието е приложило следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2024 г., но нямат съществен ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Предприятието:

- **Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация на пасивите като текущи или нетекущи, както и Нетекущи пасиви с договорни клаузи.**

Промените в стандарта включват три отделни изменения:

- Класификация на пасивите като текущи или нетекущи;
- Класификацията на пасивите текущи или нетекущи – Отсрочване на датата на влизане в сила;
- Нетекущи активи с договорни клаузи;

Целта на тези изменения е да се изяснят изискванията на МСС 1 Представяне на финансовите отчети относно класификацията на пасивите като текущи и нетекущи.

Основните промени са свързани с :

- Изяснява се понятието „уреждане“ на пасив за целите на класификацията като текущ или нетекущ пасив;
- Уточнява се, че намерението на ръководството на предприятието не засяга класификацията на пасива като текущ или нетекущ пасив;
- Изяснява се, че опции на контрагента, които биха могли да доведат до уреждане на пасива чрез прехвърляне на инструменти на собствения капитал на предприятието, не засягат класификацията на пасива като текущ или нетекущ единствено ако опцията се признава като инструмент на собствения капитал;
- Уточнява се класифицирането на пасив, произтичащ от заемно споразумение с договорни клаузи, като текущ или нетекущ;
- Определят се оповестяванията в пояснителните приложения, когато предприятието има заемни споразумения с договорни клаузи, които биха могли да изискват пасивът да стане изискуем в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период.

Измененията се прилагат за годишния отчет за 2024 г. и нямат отражение върху финансовите отчети на предприятието. Изисква се прилагане с обратна сила в съответствие с МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки. Измененията нямат отражение върху финансовите отчети на Дружеството.

- **Промени на МСФО 16 Лизинг. Пасив по лизинг при продажба с обратен лизинг**

Целта на изменението е да се допълнят изискванията за счетоводното отчитане на сделки за продажба с обратен лизинг, при които лизинговите плащания по обратния лизинг представляват променливи лизингови плащания, които не зависят от индекс или процент (и не са по същество

фиксиран лизингов плащания), поради което не са включени в първоначалната оценка на пасива по лизинга и на актива с право на ползване при продавача лизингополучател.

Първоначалната оценка на пасива по лизинга е резултат от начина на оценяване на актива с право на ползване при продажбата с обратен лизинг, както и от размера на признатата печалба или загуба от сделката по продажбата. Активът с право на ползване се оценява по частта от предишната балансова стойност на основния актив, която съответства на задържаното право на ползване от продавача лизингополучател. Печалбата или загубата от сделката не се признава в пълен размер, а се определя, като се прилага пар. 100, буква „а“ от МСФО 16 – по частта от общата печалба, съответстваща на прехвърлените права на купувача лизингодател.

Изменението на МСФО 16 влиза в сила за годишни отчетни периоди, започващи на или след 01.01.2024 г., като се разрешава по-ранно прилагане. Измененията в МСФО 16 Лизинг нямат отражение върху финансовите отчети на предприятието.

- **Промените МСС 7 и МСФО 7 Финансови инструменти** има ефект по отношение на оповестяванията в следните области:- Ликвиден риск , Промени в задълженията произтичащи от финансова дейност и допълнителна информация .

Измененията на МСС 7 и МСФО 7 влизат в сила за годишни отчетни периоди, започващи на или след 01.01.2024 г., като е разрешено по-ранно прилагане.

Целта на измененията е да се добавят нови изисквания за оповестяване и пояснения в рамките на съществуващите изисквания за оповестяване, така че да се предостави качествена и количествена информация относно споразуменията за финансиране на плащанията към доставчиците, което позволява на потребителите да оценят ефекта на такива споразумения върху пасивите и паричните потоци на предприятието, както и върху неговата изложеност на ликвиден риск.

Измененията нямат отражение върху финансовите отчети на Дружеството.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Предприятието

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2024 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Предприятието. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Предприятието. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Предприятието през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промените са свързани със следните стандарти:

- **Изменения на МСС 21** Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на конвертируемост, в сила от 1 януари 2025, все още не са приети от ЕС. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от изменението върху финансовото състояние или резултатите от дейността.
- **Изменения в МСФО 9 и МСФО 7** Промени в класификацията и оценката на финансовите инструменти. През месец май 2024 г. СМСС публикува измененията на МСФО 9 и МСФО 7, като те са в сила за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2026 г. По-ранното им прилагане е позволено с възможност за по-ранно приемане на измененията за условните елементи и свързаните с тях оповестявания спрямо останалите изменения. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.
- **МСФО 18 Представяне и оповестяване във финансовите отчети.** През месец април 2024 г. СМСС публикува МСФО 18, който влиза в сила за годишни отчетни периоди, започващи

на и след 1 януари 2027 г. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

- **МСФО 19 Дъщерни дружества без публична отчетност. Оповестявания.** През месец май 2024 г. СМСС публикува стандарта, който влиза в сила за годишни отчетни периоди започващи на и след 1 януари 2027 г. Дружеството ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирано и съвместно предприятие.** През месец декември 2015 г. СМСС отложи безсрочно датата на влизане в сила на това изменение в очакване на резултата от своя изследователски проект за капиталовия метод на счетоводно отчитане.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към финансовия отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Предприятието прие да представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В отчета за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Предприятието:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно; б) преизчислява ретроспективно позиции във финансовия отчет; или в) рекласифицира позиции във финансовия отчет, когато това има съществен ефект върху информацията в отчета за финансовото състояние към началото на предходния период.

Предприятието е възприело да представя отчета за паричните потоци по пряк метод според изискванията на МСС 7 Отчети за паричните потоци.

4.3. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Предприятието по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

4.4. Приходи

Приходите включват приходи от предоставяне на услуги. Приходите от основните услуги са представени в пояснение 21 и включват приходи от пътни такси за прелитане в обслужваното въздушно пространство на Република България и от такси за използване на радионавигационни средства и полетно обслужване в зоните и районите на летищата.

За да определи дали и как да признае приходи, Предприятието използва следните 5 стъпки:

1. Идентифициране на договора с клиент;
2. Идентифициране на задълженията за изпълнение;
3. Определяне на цената на сделката;
4. Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение;
5. Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите се признават или в даден момент или с течение на времето, когато или докато Предприятието удовлетвори задълженията за изпълнение, прехвърляйки обещаните стоки или услуги на своите клиенти. Предприятието признава като задължения по договор възнаграждение, получено по отношение на неудовлетворени задължения за изпълнение и ги представя като други задължения в отчета за финансовото състояние. По същия начин, ако Предприятието удовлетвори задължение за изпълнение, преди да получи възнаграждението, то признава в отчета за финансовото състояние или актив по договора, или вземане, в зависимост от това дали се изисква нещо друго освен определено време за получаване на възнаграждението.

Приходите от аеронавигационни услуги се признават на базата на задълженията на Предприятието, което то има по предназначение и изпълнявайки възложени функции от държавата, която е член на международната организация Евроконтрол, когато контролът върху обещаните в договора услуги се прехвърлят на клиента (съответната авиокомпания) в размер, който отразява възнаграждението, на което Предприятието очаква да има право в замяна на тези услуги. Контролът се прехвърля на клиента, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на изпълнение на аеронавигационната услуга. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничени (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Предприятието признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален клиент на база обслужени единици за всеки полет. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

4.4.1. Приходи, които се признават с течение на времето

Предоставяне на услуги

Предприятието притежава свидетелство за извършване на аеронавигационно обслужване и изпълнява държавни функции по предоставяне на аеронавигационни услуги в обслужваното гражданско въздушно пространство на Република България, в съответствие със Закона за гражданското въздухоплаване, ратифицираните международни договори в областта на гражданското въздухоплаване, по които Република България е страна и приложимите регламенти на Европейския съюз.

Услугите, предоставяни от Предприятието включват предоставяне на аеронавигационно обслужване подробно описани в пояснение 1. Аеронавигационното обслужване основно включва следните услуги и съответните им съставни задължения за изпълнение:

- Аеронавигационно обслужване на прелитания трафик в обслужваното въздушно пространство на Република България;
- Аеронавигационно обслужване за използване на радионавигационни средства и полетно обслужване в зоните и районите на летищата.

Предприятието осъществява основната си дейност на база своя статут и Закона за гражданското въздухоплаване. България е страна-членка на Европейска организация за безопасност на въздухоплаването (ЕВРОКОНТРОЛ) от 1998 г. Организацията осъществява своята дейност в сътрудничество с националните граждански и военни власти. Съобразно ратифицираните международни споразумения ЕВРОКОНТРОЛ има ангажимент да фактурира и събира таксите при прелитане и в зоните и районите на летищата за въздухоплавателни средства над два тона максимално излетно тегло.

Към края на отчетния период ръководството на ДП РВД прави приблизителна оценка на вземането, произтичащо от схемата за ефективност и предоставянето на нов План за ефективност (ПЕ) за третия референтен период обхваща 2020 – 2024 г. (РПЗ) във връзка с регламент 2020/1627, като отчита

актуалните обстоятелства, рискове и др. влияещи върху размера на това вземане до момента на пълното му възстановяване в периода 01.01.2023 г. – 31.12.2029 г. Оценката на това вземане към 31.12.2024 г. подлежи на актуализация и финализиране в рамките на м. май 2025 г.

Оценяване

Пътната такса за аеронавигационно обслужване при прелитане за даден полет се определя на база приложимата за годината таксова единица и броя обслужени единици за съответния полет, получен по формула отчитаща прелетяното ортодромическо разстояние и тегловия фактор със степенен показател 0.5.

Таксата за аеронавигационно обслужване в зоните и районите на летищата се определя по сходен начин, като се изключи неприложимия компонент за прелетяно разстояние и степенен показател на тегловия от 0.7.

Размерът на таксите за услугите, предоставяни от ДП РВД се регламентира ежегодно в Наредба за таксите за използване на летищата за обществено ползване и за аеронавигационно обслужване в Република България.

Приходите от аеронавигационно обслужване се признават, когато контролът върху ползите от предоставените услуги е прехвърлен върху ползвателя на услугите. Приход се признава с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение и се счита, че методът за измерване на напредъка е на база вложени ресурси.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Предприятието очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми или и двете.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличието на значителни компоненти на финансирането, непаричното възнаграждение и възнаграждението, дължимо на клиента.

Приходите от останалите услуги на Предприятието се признават, когато контролът върху ползите от предоставените услуги е прехвърлен върху ползвателя на услугите. Приход се признава с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение. При признаване на приходите от други услуги, Предприятието прилага метод за измерване на напредъка, отчитащ вложените ресурси.

4.4.2. Приходи от финансираня/Отсрочени приходи

Финансиранията за нетекущи активи и за текущата дейност първоначално се признават в отчета за финансовото състояние като отсрочени приходи, при условие че са налице достатъчно основания да се счита, че същите ще бъдат получени, както и че Предприятието ще изпълни свързаните с тях условия. Приходите от финансираня за нетекущи активи се признават равномерно за срока на полезен живот на съответните активи. Приходите от финансираня за текущата дейност се признават през периода и до стойността на отчетените разходи, за които те са предназначени.

4.4.3. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

4.5. Активи и пасиви по договори с клиенти

Предприятието признава активи и/или пасиви по договор, когато една от страните по договора е изпълнила задълженията си в зависимост от връзката между дейността на предприятието и плащането от клиента. Дружеството представя отделно всяко безусловнo право на възнаграждение като вземане. Вземане е безусловното право на предприятието да получи възнаграждение.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Пасиви по договор се признават в отчета за финансовото състояние, ако клиент заплаща възнаграждение или дружеството има право на възнаграждение, което е безусловно, преди да е прехвърлен контрола върху стоката или услугата.

Предприятието признава активи по договор, когато задълженията за изпълнение са удовлетворени и плащането не е дължимо от страна на клиента. Актив по договор е правото на предприятието да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които предприятието е прехвърлило на клиент.

Последващо Предприятието определя размера на обезценката за актив по договора в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“.

4.6. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите и при спазване на принципа за съпоставимост с приходите или на датата на възникването им.

Следните оперативни разходи винаги се отразяват като текущ разход в момента на възникването им:

- Общи и административни разходи (освен ако не са за сметка на клиента);
- Разходи за брак на материални запаси;
- Разходи, свързани с изпълнение на задължението;
- Разходи, за които предприятието не може да определи, дали са свързани с удовлетворено или неудовлетворено задължение за изпълнение.

4.7. Разходи за лихви

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент и се признават като разход за периода, в който са възникнали в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

4.8. Нематериални активи

Нематериалните активи включват специализиран и стандартен софтуер. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща покупната цена, всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към цената на придобиване на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват към датата на финансовия отчет.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Софтуер - от 3 до 8 години;
- Права за ползване на софтуер - в зависимост от срока на ползване.

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други приходи”.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Предприятието е в размер на 700 лв.

4.9. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по цена на придобиване (себестойност), включваща покупната цена, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на сгради, машини и съоръжения се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Предприятието да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Резервни части и обслужващо оборудване се класифицират като имоти, машини и съоръжения, а не като материални запаси, когато е приложима дефиницията за имоти, машини и съоръжения и те се използват за повече от една година.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват към датата на отчета.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	до 40 години;
• Машини, оборудване	от 7 до 30 години;
• Транспортни средства	от 7 до 10 години;
• Стопански инвентар	от 10 до 15 години;
• Компютри	от 3 до 10 години;
• Други	от 3 до 10 години.

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други приходи”.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Предприятието е в размер на 700 лв.

4.10. Тестове за обезценка на активи

При изчисляване размера на обезценката Предприятието дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица и се признават в отчета за доходите.

4.11. Финансови инструменти

4.11.1. Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Дружеството стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

4.11.2. Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент, представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи или финансови приходи с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред други разходи в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.11.3. Последващо оценяване на финансовите активи

Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- дружеството управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Предприятието класифицира в тази категория търговските и други вземания и парите и паричните еквиваленти.

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Предприятието държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

4.11.4. Обезценка на финансовите активи

Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9, използват повече информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“.

Инструментите, които попадат в обхвата на тези изисквания, включват и търговски вземания, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Предприятието разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Предприятието използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Предприятието използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби чрез разпределянето на вземанията по сročна структура, използвайки матрица на провизиите.

Вземанията с изтекъл срок на плащане се класифицират в 4 групи в зависимост от срока на просрочие. Ръководството на Предприятието е възприело вземания да се обезценяват с процент от тяхната брутна стойност, както следва:

Срок на просрочие	Процент на обезценка
до 3 месеца (90 дни)	0%
между 3 и 6 месеца	40%
между 6 и 9 месеца	50%
между 9 и 12 месеца	90%
над 12 месеца	100%

4.11.5. Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Предприятието включват търговски и други задължения. Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

4.12. Материални запаси

Материалните запаси включват материали и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват преките разходи по закупуването. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай, че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Предприятието определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.13. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущите данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използва съществуващата данъчна ставка от 10%.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.18.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Предприятието има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързвани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

4.14. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки и срочни депозити, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.15. Собствен капитал, резерви и плащания на отчисления от печалбата

Основен капитал

Съгласно чл. 53 от Закона за гражданското въздухоплаване, ДП „Ръководство на въздушното движение“ е създадено като държавно предприятие по реда на чл.62, ал.3. от Търговския закон. Основният капитал на Предприятието е 100% държавна собственост. На основание чл. 53б, т.1 от Закона за гражданското въздухоплаване, Министерът на транспорта и съобщенията упражнява правата на собственост на държавата в ДП РВД.

Законови резерви

Законовите резерви включват следните видове:

- резерв, формиран от преотстъпен данък печалба в съответствие с изискванията на ЗКПО в сила до 31.12.2009 г., когато Предприятието формира специфичен резерв, равен на преотстъпения данък в размер на 60% от задължението за данък върху печалбата.
- законови резерви, равняващи се на 10% от нетната печалба за всеки отчетен период в изпълнение на Наредба 140 от 04.12.2001 г., издадена от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите, във връзка с изискванията за поддържане на паричния резерв на Предприятието.

Други резерви

Другите резерви включват резерви, формирани при придобиването на нетекущи активи - държавна собственост, предоставени за управление от Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, разпределена печалба от предходни периоди и преоценки на задължения за обезщетения при пенсиониране.

Предприятието разпределя печалбата за предходната година под формата на резерви и отчисления от печалбата в полза на държавата, представявана от Министерство на транспорта и съобщенията. Разпределението е пряко в държавния бюджет.

Всички трансакции със собственика на Предприятието са представени отделно в отчета за собствения капитал.

4.16. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Предприятието отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква да бъде ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Предприятието е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати и допълнително обезщетение съгласно Колективния трудов договор. Предприятието е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията с падеж 10 години. Използваната при предходната оценка норма на дисконтиране 4.03 % е преразгледана, като за текущата оценка е приложена 3,93% годишна норма на дисконтиране определена като средна за последните две години на база информация от Европейската Централна Банка.

Предприятието дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи и по планове с дефинирани вноски.

Планове с дефинирани вноски са пенсионни планове, по които Предприятието внася фиксирани вноски в независими дружества. Предприятието няма други правни или договорни задължения след изплащането на фиксираните вноски. Предприятието плаща фиксирани вноски във връзка с плановете с дефинирани вноски.

Планове, които не отговарят на дефиницията за планове с дефинирани вноски, се определят като планове с дефинирани доходи. Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, според които се определя сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, във връзка с трудовия стаж и последното възнаграждение.

Задължението, признато в отчета за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Предприятието оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюера. Оценката на задълженията е базирана на очакваните проценти на инфлация, ръст на заплатите, смъртност и други. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година, като се взема предвид доходността на безрискови държавни ценни книжа (правителствени облигации).

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход.

Разходите за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”. Разходите за трудов стаж, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала” в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала” по недисконтирана стойност, която Предприятието очаква да изплати.

4.17. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато Предприятието има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат от минало събитие и е вероятно погасяването/уреждането на това задължение да доведе до изходящ поток на ресурси. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Бъдещи загуби от дейността не се признават като провизия.

Стойността на провизията се изчислява на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството за разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Предприятието е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.18. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Предприятието, които оказват най-съществено влияние върху финансовия отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.19.

Приходи

Съгласно един от основните принципи на концептуалната рамка, финансовите резултати от дейността се отразяват посредством счетоводното отчитане на базата на начисляването. Отчитането е съобразено съгласно действащата специфична схема за ефективност съгласно европейското законодателство – Регламенти 2019/317, Регламенти 2020/1627 и свързаните с тяхното прилагане решения и протоколи – Протокол от заседанието на Апелативния Комитет от 12.10.2020 г., Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891 на Комисията от 2 юни 2021 година за определяне на валидни за целия Европейски съюз преразгледани цели за ефективност на мрежата за управление на въздушното движение за РПЗ и за отмяна на Решение за изпълнение (ЕС) 2019/903 и др. Счетоводното отчитане на базата на начисляването описва ефектите от сделки и други събития и обстоятелства върху икономическите ресурси на отчитащото се предприятие и претенциите срещу него в периодите, в които настъпват тези ефекти, дори ако произтичащите от това парични постъпления и плащания възникват в различен период. Това има съществено значение, тъй като информацията относно икономическите ресурси на Предприятието и претенциите срещу него, както и измененията в тези ресурси и претенции през даден период осигурява по-добра база за оценяване на миналите и бъдещи резултати от дейността на предприятието, отколкото информацията единствено за паричните постъпления и плащания през този период.

Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагасми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.19. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информацията относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.19.1. Измерване на очакваните кредитни загуби и обезценка на вземания

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Предприятието и всички парични потоци, които Предприятието очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката. Приблизителната оценка за загуби от трудносъбираеми и несъбираеми вземания се прави в края на всеки отчетен период.

Вземанията с изтекъл срок на плащане се класифицират в 4 групи в зависимост от срока на просрочие. Ръководството на Предприятието е възприело вземания да се обезценяват с процент от тяхната брутна стойност, както е описано в пояснение 4.11.4.

4.19.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2024 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Предприятието. Балансовите стойности на активите са анализирани в пояснения 6 и 7. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.19.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка.

4.19.4. Задължение за изплащане на обезщетения при пенсиониране

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на обезщетения. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на обезщетенията се базира на актюерски допускания, описани в пояснение 14.2.

4.19.5. Провизии

Провизии за конструктивни задължения във връзка с услугата за аеронавигационно обслужване (АНО)

Във връзка с прилагане на схема за споделяне на риска

От началото на 2020 г. е в сила комбиниран регламент 2019/317 за схема за ефективност и таксуване, при който концептуалната рамка за споделяне на риска е запазена с някои изменения и допълнения. Този регламент изцяло заменя регламенти 390/2013 и 391/2013, валидни за втория петгодишен референтен период от 2015 – 2019 г. (РП2). През РП3 нито едно летище, на което Предприятието предоставя обслужване, не е включено в приложното поле на схемата за ефективност, доколкото не попада в променения кръг от критерии¹ за задължително приложение. Съгласно схемата за ефективност са разграничени две групи рискове:

- а) Произтичащи от отклонение на фактическия спрямо планирания трафик, при които:
 - ако действителният брой обслужени единици през годината n превишава планирания с повече от 2%, тогава задълженията на доставчика на аеронавигационно обслужване (ДАО) по отношение на допълнителните приходи над 2% следва да се уредят с авиокомпаниите най-късно в година $n+2$;
 - ако действителният брой обслужени единици през годината n е по-нисък от планирания с повече от 2%, тогава вземанията на ДАО от авиокомпаниите по отношение на неполучените приходи под 2%, могат да се разсрочат в рамките на няколко години;
- б) Произтичащи от отклонение на фактическия размер на разходите спрямо установените такива, при които са дефинирани две групи разходи:
 - контролируеми – разходи, за които се счита, че могат да бъдат управлявани от доставчиците на АНО. По отношение на тях се формира съответно нетна печалба и нетна загуба за ДАО.

¹ Схемата за ефективност за РП3 се прилага задължително за аеронавигационното обслужване в зоните на летищата, предоставяно на летища с 80 хил. или повече движения на търговския въздушен транспорт на година по правилата за полети по прибори за последните три години преди годината, в която проекта на ПЕ за референтния период трябва да се представи

- неконтролируеми – разходи, за които се счита, че зависят от екзогенни фактори, на които доставчиците на АНО не могат да влияят (например непредвидени промени в националното законодателство или произтичащи от международни споразумения, съществени промени в лихвени проценти по заеми). По отношение на тях при отклонение в размера на фактическите неконтролируеми разходи спрямо плановите им стойности се прилага коригиращият механизъм, като възстановяването от/на авиопревозвачите се осъществява чрез увеличение/намаление на таксовата единица в година $n+2$, през следващия референтен период или през следващите два референтни периода в зависимост от мащаба на ефекта върху тази таксова единица.

Във връзка с отклонения в установените разходи по капиталови проекти (нови и съществуващи инвестиции)

По отношение на непредвидените промени през референтния период в стойностите, свързани с капиталовите проекти Регламент 2019/317 установява следните специфични правила:

- когато за дадена календарна година или през целия референтен период действителните разходи са по-ниски от установените разходи, доставчикът на аеронавигационно обслужване или съответната държава членка възстановява получената разлика на ползвателите на въздушното пространство чрез намаляване на таксовата единица през година „ $n+2$ “ или през следващия референтен период, освен ако въз основа на подробна обосновка на доставчика на аеронавигационно обслужване националният надзорен орган реши, след като се консултира с представители на ползвателите на въздушното пространство, че доставчикът на аеронавигационно обслужване не трябва да възстанови част от получената разлика;

- когато за дадена календарна година или през целия референтен период действителните разходи надвишават установените разходи с не повече от 5 %, държавите членки могат да решат, че получената разлика се възстановява от ползвателите на въздушното пространство на доставчика на аеронавигационно обслужване или съответната държава членка чрез увеличаване на таксовата единица през година „ $n+2$ “ или през следващия референтен период, при условие че националният надзорен орган одобри подробна обосновка, предоставена от доставчика на аеронавигационно обслужване, по-специално по отношение на необходимостта от увеличаване на капацитета и след като се консултира с представители на ползвателите на въздушното пространство.

Анализите на отклоненията на фактическите спрямо установените разходи, свързани с капиталови проекти за 2022 г. и 2023 г. са извършени и консултирани.. Предстои извършването на анализ и консултация на резултатите за 2024 г. в срок до 01.09.2025 г. Съгласно избраната опция в ПЕ и графика на определяне на таксовите единици, кумулативните ефекти на тези отклонения за периода 2022 – 2024 г. ще се уреждат през 2026 г. г.

Провизия във връзка с нереализирани оперативни разходи

Към момента на изготвяне на ПЕ за РПЗ, съгласно наличната информация към този момент, в установените разходи за 2023 г. като оперативен разходен е предвидена стойността на встъпителна вноска в размер на 10,000 хил. лв. за включване в алианс за придобиване на нова система за управление на въздушното движение (СУВД). Въпросът за тази встъпителна такса е дискутирана като част от консултацията с потребителите на АНО преди подаване за оценка от Европейската комисия на ПЕ за РПЗ. В резултат този разход е запазен като част от установената разходна база под условие, че ако същият не бъде реализиран през 2023 г. и към момента на подаване таксовите единици за 2024 г. има увереност, че няма да бъде реализиран в рамките на РПЗ, то сумата от 10,000 хил. лв. ще бъде включена в намаление на таксовата единица. Такъв фактически разход за 2023 г. няма. Работната група, ангажирана с проучване за придобиване на нова СУВД след продължително и задълбочено изследване на темата е установила, че на този етап е по-благоприятно развитие на действащата СУВД вместо придобиване на нова чрез участие в алианс. В тази връзка присъединителната вноска няма ефективно да бъде разходвана до края на РПЗ и с оглед поетите ангажименти от страна на ДП РВД, следва същата да бъде отчетена като задължение към авиокомпаниите към края на 2023 г., което ще бъде възстановено през 2025 г. посредством намаляване на таксите за АНО.

Провизия във връзка с планирани разходи за търсене и спасяване (ТиС)

В ПЕ за РП2 като елемент от установените разходи са предвидени средства за изпълнение на дейности по поддържане на готовност за реализиране на операции за търсене и спасяване (накратко дейности по ТиС) при авиационно произшествие (АП). Планирането и отчитането на тези разходи се осъществява от ГД ГВА. Съгласно разпоредбите на законодателството неразходваните в рамките на календарната година средства за такива дейности се планират за следващата година отново за дейности по Националния план за ТиС при АП. В този смисъл неразходваните средства за ТиС, които са включени в установените разходи за съответната година и са целево предназначени за дейности регламентирани в Националния план за ТиС, следва да бъдат отчетени като провизия за конструктивно задължение.

От началото на РП3 третирането на отклонения между установени и фактическите разходи за ТиС е променено, както следва:

- когато за дадена календарна година действителните разходи са по-ниски от установените разходи, определени за тази календарна година, държавите членки възстановяват получената разлика на ползвателите на въздушното пространство чрез намаляване на таксовата единица през година „n+2“;
- когато за дадена календарна година действителните разходи надвишават установените разходи, определени за тази календарна година, държавите членки възстановяват получената разлика от ползвателите на въздушното пространство чрез увеличаване на таксовата единица през година „n+2“.

Провизия във връзка с планирани разходи за национален надзорен орган (ННО)

Разходите на ННО се включват в ПЕ като част от установените разходи на база прогноза за разпределението им по години и икономически елементи. Съгласно изискванията на действащото законодателство тези средства се предоставят целево за дейността на ННО и ежегодно се дължат в размер, равен на установения размер на тези разходи за съответната година, която е включена в ПЕ. Поради тази причина, ако действително разходваните средства от ННО са по-ниски от размера на установените разходи за ННО за съответната година, тази разлика се отчита като провизия за конструктивни задължения. Тази схема е приложима до края на РП2.

От началото на РП3 отклоненията между установени и фактически разходи за ННО се третира аналогично на разходите за ТиС.

Ефектите от изменението на настоящата стойност на провизиите за конструктивни задължения към авиопревозвачи са представени в **пояснение 15**.

5. Значими събития и сделки през периода

5.1. Събития, свързани с нивата на обслужвания брой полети

Настъпилите след 2014 г. промени в обстановката в Република Украйна, доведоха до съществено и трайно увеличение на нивата на трафик във въздушното пространство, обслужвано от ДП РВД (Район за полетна информация София – РПИ София). В допълнение към това обстоятелство са налице и изменения в оперативната дейност, произтичащи от въвеждането в експлоатация и развитието на новото летище в Истанбул, свързани с нарастване на комплексността на операциите в РПИ София. Тези факти и обстоятелства са екзогенни, но имат пряко отражение върху броя на полетите, обслужените единици във въздушното пространство и необходимите ресурси за неговото предоставяне.

Повишените нива на трафик се запазиха до края на РП3 2024 г., като е налице голяма вероятност използването на въздушното пространство на РПИ Симферопол и РПИ Днепропетровск да остане крайно ограничено и до края на референтен период 4, обхващат годините 2025-2029 г. (РП4). Това е основният сценарий, за който ДП РВД подготвя своята дейност. Това развитие на ситуацията от гледна точка на влиянието ѝ върху потоците от прелитащ трафик, налага предприемането на мерки, за да може ДП РВД да осигури безопасността на полетите и високо качество на обслужването при така описаната оперативна обстановка. Предвидените мерки за обслужване на увеличения обем трафик са:

- Осигуряване на допълнителни човешки и специфични инвестиции с цел осигуряване на безопасност, капацитет и качество на услугите;
- Реорганизация и оптимизация на въздушното пространство;
- Увеличение на капацитета и броя на секторите.

Геополитическите фактори от РП2 и РП3, влияещи върху нивата на трафик през този период, са валидни и през РП4.

В допълнение към събитията от РП2 (навлизането на Русия в полуостров Крим, свалянето на полет МН17 в района на Днепропетровск), началото на войната между Руската федерация и Украйна през РП3, доведе до пълно затваряне на украинското въздушно пространство от 24.02.2022 г. Като следствие от започналите бойни действия, множество държави наложиха санкции върху активи и бизнес, притежавани от Руската федерация, а така също и срещу определени лица. Наложени са реципрочни забрани за ползване на въздушното пространство на ЕС, САЩ и Канада от руски самолети и за ползване на въздушното пространство на Руската федерация от европейски и американски въздухоплавателни средства, което доведе до допълнително пренасочване на полети през РПИ София. В тази връзка, е удължено полетното време за дестинации (основно от/до Далечен изток и сборния поток от/до Други ИКАО региони в Азия) и до изместване на нетрадиционен трафик към българското въздушно пространство. ДП РВД извърши своевременно необходимата подготовка и се справя текущо успешно с повишения въздушен трафик. Предвид динамичния характер на събитията, е много трудно да се правят дългосрочни прогнози, но при запазване на текущите обстоятелства повишението в нивото на трафик при тази концентрация на потоците ще се превърне в трайна тенденция.

През 2024 г. в резултат на ескалацията на отношенията между Иран и Израел, през м. април, август и октомври настъпиха различни по продължителност и интензитет негативни отклонения в обслужваните потоци от/до Близкия и Далечен изток. Понастоящем няма такива проявления, но се водят преговори между Иран и САЩ относно ядрената програма на Иран. Оценката на влиянието на тези комплексни събития върху размера на дългосрочното вземане е отразена в салдата, представени в Пояснение 10.

5.2. Събития, свързани с проектите на планове за ефективност за РП3 и за РП4

През 2019 г. съгласно установените срокове през м. ноември бе подготвен проект на ПЕ за РП3. Допусканията, съгласно Решение 2019/903 на Европейската комисия, при които бяха изготвени проектите на Планове за ефективност за РП3, се оказаха неприложими в условията на обявената няколко месеца по-късно в началото на 2020 г. пандемия от COVID-19. С оглед развитието на кризата е приет Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1627 за определяне на извънредни мерки за третия референтен период, съгласно които да се приложи схемата за ефективност, така че да се намерят приемливи за всички страни решения за 2020 г., 2021 г., както и по отношение на периода 2022-24 г. Мерките включват суспендиране и ревизиране на общоевропейските цели през РП3, осигуряване на възможности на доставчиците на АНО, отговарящи за функционирането на критичната инфраструктура, да възстановят своите разходи и др. Този регламент следва да се прилага неразделно с протокола от проведеното на 12.10.2020 г. заседание на Апелативния Комитет, съгласно който се дава възможност на държавите да възстановят отчетните разходи за 2020 г. и 2021 г. към момента на подаване на проекта на Плана за ефективност. Ревизирани цели на системно ниво са приети на заседанието на Апелативния Комитет на 11.05.2021 г., като в тази връзка е обнародвано Решение за изпълнение (ЕС) 2021/891 на Комисията от 2 юни 2021 година. Съобразно изискванията на европейското законодателство ДП РВД и ГД ГВА изготвиха нов ПЕ за РП3, като след проведена консултация с потребителите на АНО, планът бе подаден за оценка от ЕК в срок. На 81-то заседание на Комитета за Единно европейско небе, Европейската комисия информира, че има положително становище относно проекта на ревизиран ПЕ на България за РП3, а официалното решение за одобрение бе публикувано на 13.04.2022 г.

ДП Ръководство на въздушното движение
Финансов отчет
31 декември 2024г.

През 2024 г. съгласно установените срокове бе подготвен проект на ПЕ за РП4 съгласно допусканията и системните цели, определени в Решение 2024/1688 на Европейската комисия (ЕК). Финалният проект на ПЕ за РП4 е представен през м. ноември 2024 г. През м. март 2025 г. бе получено уведомление от Европейската комисия, че проектът на ПЕ за РП4 ще бъде одобрен, а официалното решение на ЕК за одобрение на ПЕ за РП4 е обнародвано в Официален вестник на Европейския съюз под номер 2025/1054 от 19.05.2025 г..

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

6. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Предприятието включват земи и сгради, машини и съоръжения, транспортни средства, оборудване и разходи за придобиване на нетекущи активи. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земи и сгради '000 лв.	Машини и съоръжения '000 лв.	Транспортни средства '000 лв.	Оборудване '000 лв.	Разходи за придобиване на нетекущи активи '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност						
Салдо към 1 януари 2024 г.	155,028	242,801	5,500	5,558	13,085	421,972
Новопридобити активи					49,402	49,402
Отписани активи	(71)	(9,825)	(88)	(186)	-	(10,170)
Трансфери		25,266		335	(25,601)	-
Салдо към 31 декември 2024 г.	154,957	258,242	5,412	5,707	36,886	461,204
Амортизация						
Салдо към 1 януари 2024 г.	(72,158)	(170,352)	(4,767)	(4,495)	(56)	(251,828)
Амортизация и обезценка	(4,093)	(14,881)	(311)	(281)	-	(19,566)
Отписани активи		9,821	78	171	-	10,070
Салдо към 31 декември 2024 г.	(76,251)	(175,412)	(5,000)	(4,605)	(56)	(261,324)
Балансова стойност към 31 декември 2024 г.	78,706	82,830	412	1,102	36,830	199,880

АП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

	Земя и сгради ‘000 лв.	Машини и съоръжения ‘000 лв.	Транспортни средства ‘000 лв.	Оборудав ане ‘000 лв.	Разходи за придобиване на нетекучи активи ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Брутна балансова стойност						
Сaldo към 1 януари 2023 г.	153,421	241,648	5,669	5,658	9,088	415,484
Новопридобити активи	18	-	-	-	15,635	15,653
Отписани активи	-	(8,849)	(169)	(147)	-	(9,165)
Трансфери	1,589	10,002	-	47	(11,638)	-
Сaldo към 31 декември 2023 г.	155,028	242,801	5,500	5,558	13,085	421,972
Амортизация						
Сaldo към 1 януари 2023 г.	(68,087)	(165,682)	(4,621)	(4,362)	(56)	(242,808)
Амортизация и обезценка	(4,071)	(13,514)	(315)	(280)	-	(18,180)
Отписани активи	-	8,844	169	147	-	9,160
Сaldo към 31 декември 2023 г.	(72,158)	(170,352)	(4,767)	(4,495)	(56)	(251,828)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	82,870	72,449	733	1,063	13,029	170,144

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Предприятието има сключени договори за закупуването на активи, доставките по които се отчитат първоначално като разходи за придобиване на нетекущи материални активи. Разходите за придобиване на нетекущи материални активи към 31.12.2024 г. са в размер на 36,830 хил. лв. и се отнасят за следните по-значими активи:

- Доставка и инсталация на радиолокационни комплекси за нуждите на УВД в източната част на РПИ София (11,927 хил. лв.)
- Модернизация на Техническа зала на РЦ за ОВД София и прилежащата към нея инфраструктура и съоръжения (7,962 хил. лв.)
- Доставка на конзоли за Оперативна зала на РЦ за ОВД София (5,762 хил. лв.)
- Изграждане на център за възстановяване при инциденти в реално време (4,741 хил. лв.)
- Модернизация на метеорологичните радары на ДП РВД (3,134 хил. лв.)
- Модернизация на Автоматизирана Метеорологична Наблюдателна Система (АМНС) София (1,160 хил. лв.)
- Доставка, монтаж и пускане в експлоатация на климатизатори за обекти на ДП РВД (388 хил. лв.)
- Вертикална планировка и ограда на КН център „ОРТО“ (352 хил. лв.)

Натрупаните разходи за придобиване на нетекущи материални активи се прехвърлят в съответната група активи, когато Предприятието придобие правата за ползване на съответния актив и той е въведен в експлоатация. Съответните суми са представени на ред „Трансфери“.

Съществената част от новопридобитите нетекущи материални активи през 2024 г., които са на стойност 25,601 хил. лв. се отнасят основно за доставка на оборудване за модернизация на хардуера на система SATCAS V3 DL (6,101 хил. лв.), виртуализиране на платформа за наблюдение, анализ и контрол на логове, мрежови трафик, системни файлове и управление на инциденти (3,970 хил. лв.), доставка и въвеждане в експлоатация на система за гласова комуникация VCS 3020 (2,799 хил. лв.), доставка на комутатори, компютърна техника, хардуерно оборудване и резервни части за оперативни и неоперативни системи (2,518 хил. лв.), модернизация на система за летателни инспекции (1,792 хил. лв.), доставка на устройства за разширяване на възможностите за мониторинг на ОЦИС (1,488 хил. лв.), доставка на контролно-измервателна апаратура и принадлежности (1,073 хил. лв.), доставка и монтаж на оборудване за мониторинг, контрол и управление на ОВКИ в ЕЦ за УВД чрез ЕВІ системата (579 хил. лв.), доставка на оборудване за осигуряване на мрежова защита и сигурност на информацията (547 хил. лв.). Предприятието няма активи от групата на имоти, машини и съоръжения, заложи като обезпечения по свои задължения.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

7. Нематериални активи

Нематериалните активи на Предприятието включват специализиран и стандартен софтуер и разходи за придобиване на софтуер. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Софтуер	Разходи за придобиване на нематериални активи	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2024 г.	71,642	10,854	21	82,517
Новопридобити активи, закупени		5,230		5,230
Трансфери	9,622	(9,622)		-
Отписани активи	(129)			(129)
Салдо към 31 декември 2024 г.	81,135	6,462	21	87,618
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2024 г.	(47,529)	(19)	-	(47,548)
Амортизация	(7,962)	-	-	(7,962)
Отписани активи	129			129
Салдо към 31 декември 2024 г.	(55,362)	(19)	-	(55,381)
Балансова стойност към 31 декември 2024 г.	25,773	6,443	21	32,237

	Софтуер	Разходи за придобиване на нематериални активи	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2023 г.	60,106	7,824	21	67,951
Новопридобити активи, закупени	-	15,353	-	15,353
Трансфери	12,323	(12,323)	-	-
Отписани активи	(787)	-	-	(787)
Салдо към 31 декември 2023 г.	71,642	10,854	21	82,517
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2023 г.	(41,544)	(19)	-	(41,563)
Амортизация	(6,772)	-	-	(6,772)
Отписани активи	787	-	-	787
Салдо към 31 декември 2023 г.	(47,529)	(19)	-	(47,548)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	24,113	10,835	21	34,969

ДП Ръководство на въздушното движение
Финансов отчет
31 декември 2024г.

Специализираният софтуер на Предприятието представлява лицензи за ползването на програмни продукти (софтуер) за управление на въздушното пространство и предоставеното аеронавигационно обслужване.

Стандартният софтуер на Предприятието представлява лицензи за ползването на програмни продукти, с които Предприятието осъществява оперативната и финансовата си дейност.

По-значими нетекущи нематериалните активи, придобити през годината са за интеграция на приложен софтуер към модернизирания хардуер на АСУВД SATCAS V3DL (5,536 хил. лв.), внедряване на система за оценка и управление на комплексността на въздушното движение tCAT (1,004 хил. лв.), софтуерни продукти, лицензи и техническа поддръжка за използване на база данни ORACLE в автоматизирана система за управление на въздушното движение SATCAS (914 хил. лв.) от общо 9,622 хил. лв.

Към 31 декември 2024 г. разходите за придобиване на нематериални активи в размер на 6,443 хил. лв. представляват такива активи, които не са въведени в експлоатация към края на отчетния период. От тях значимата част се отнасят за разширяване на система за управление на аеронавигационната информация (3,501 хил. лв.), внедряване на Oracle платформа за управление на бази данни X-DATA (2,599 хил. лв.).

Всички разходи за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Предприятието не е заложило нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

Най-значимите нематериални активи са от групата на специализирано приложно програмно осигуряване за управление на въздушното движение, за обмен на аеронавигационни съобщения, за облитане на аеронавигационни съоръжения, за системата за възпроизводство и запис на гласова информация, за метеорологично наблюдение, за тренажор за обучение на ръководител полети, както и стандартни продукти на Майкрософт. Оставаният полезен живот на значимите нематериални активи е в рамките на от 1 г. до 5 г.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

8. Отсрочени данъчни активи /пасиви

Предприятието завършва финансовата 2024 година със счетоводна печалба, в размер на 11,385 хил. лева.

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни данъчни разлики и могат да бъдат представени, като следва:

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2024	Признати в печалбата или загубата	Признати в друг всеобхватен ДОХОД	31 декември 2024
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	7,705	198	-	7,903
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(498)	58	-	(440)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(2,398)	31	476	(1,891)
Провизии за конструктивни задължения	(9,692)	(419)	-	(10,111)
Провизии по национален план за търсене и спасяване	(235)	111	-	(124)
Провизии за ННО	(25)	(11)	-	(36)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,694)	(760)	-	(2,454)
Провизии по национален план за търсене и спасяване	(205)	53	-	(152)
	(7042)	(739)	476	(7,305)
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи/ пасиви	(14,747)			(15,208)
Отсрочени данъчни пасив/активи	7,705			7,903
Нетно отсрочени данъчни активи/пасиви	(7,042)			(7,305)

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2023	Признати в печалбата или загубата	Признати в друг всеобхватен ДОХОД	31 декември 2023
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	7,642	63	-	7,705
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(470)	(28)	-	(498)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,810)	(440)	(148)	(2,398)
Провизии за конструктивни задължения	(3,979)	(5,713)	-	(9,692)
Провизии за ТиС	(83)	(152)	-	(235)
Провизии за ННО	(7)	(18)	-	(25)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(1,628)	(66)	-	(1,694)
Провизии по национален план за търсене и спасяване	(428)	223	-	(205)
	(763)	(6,131)	(148)	(7,042)
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи/ пасиви	(8,405)			(14,747)
Отсрочени данъчни пасив/активи	7,642			7,705
Нетно отсрочени данъчни активи/пасиви	(763)			(7,042)

Всички отсрочени данъчни активи и данъчни пасиви са признати в отчета за финансовото състояние.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

9. Материални запаси

Материалните запаси, признати в отчета за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Материали и консумативи	1,574	1,490
Стоки	140	73
Материални запаси	1,714	1,563

През 2024 г. общо 1,360 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2023 г. 903 хил. лв.). Ежегодният преглед за обезценка, съгласно прилаганата политика, не е показал необходимост от отчитане на такава.

Основната част от материалите представляват резервни части и ММП. Ръководството на Предприятието, подпомогнато от вътрешни експерти, е извършило преглед на материалните запаси и не е констатирано наличие на резервни части и обслужващо оборудване, за които да е приложима дефиницията за имоти, машини и съоръжения и да са със срок на използване повече от една година.

Материалните запаси не са предоставяни като обезпечение по задължения.

10. Търговски вземания

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Дългосрочни		
Търговски вземания, брутно	65,458	81,402
Общо дългосрочни търговски вземания	65,458	81,402
Краткосрочни		
Търговски вземания, брутно	93,692	104,795
Обезценка	(4,385)	(4,961)
Общо краткосрочни търговски вземания	89,307	99,834

Към датата на изготвяне на финансовия отчет, дългосрочните търговските вземания се отнасят за периода 2025-2029 г. и произтичат от одобрения от Европейската комисия План за ефективност във връзка с прилагането на извънредни мерки съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1627 на Комисията от 03 ноември 2020 година за определяне на извънредни мерки за третия референтен период (2020-2024 г.) на схемата за ефективност и за таксуване в Единното европейско небе поради пандемията от COVID-19. Дългосрочното вземане ще се възстановява, чрез таксите за прелитане, като номиналният му размер е разпределен на 7 равни части за периода 2023-2029 г. Дългосрочното търговско вземане е посочено за периода 2025-2029 г., по настояща стойност.

Също така, към датата на изготвяне на финансовия отчет, краткосрочните търговски вземания са на обща стойност 89,307 хил. лв. и са класифицирани като краткосрочни на база датата на настъпване на падежа за плащане. В тях по настояща стойност са включени 18,577 хил. лв., произтичащи от одобрения от Европейската комисия План за ефективност във връзка с прилагането на извънредни мерки съгласно Регламент 2020/1627, свързани с пандемията и прилагането на неактуална таксова единица в периода 2020-2021 г.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Всички търговски и други финансови вземания на Предприятието са прегледани относно индикации за обезценка като за тях е приложен опростен подход за определяне на очакваните кредитни загуби към края на периода. Съгласно счетоводната политика на Предприятието приблизителната оценка за загуби от обезценка на вземания се извършва в края на всеки отчетен период. Вземанията с изтекъл срок на плащане се класифицират в 4 групи в зависимост от срока на просрочие. Към всяка група се прилага различен процент на обезценка, както е описано в пояснение 4.11.4 Обезценка на финансови инструменти.

На база възрастов анализ, търговски вземания, които са с изтекъл падеж над 3 месеца, са обезценени и съответната обезценка в размер на 659 хил. лв. (2023 г.: 724 хил. лв.) е призната в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход на ред „Други разходи”. Нетната балансова стойност на търговските вземания се присма за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Изменението в обезценката на търговските вземанията (коректива за очаквани кредитни загуби) може да бъде представено по следния начин:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	4,961	4,695
Отписани суми (несъбираеми)	(827)	(336)
Загуба от обезценка	659	724
Възстановяване на загуба от обезценка	(408)	(122)
Салдо към 31 декември	4,385	4,961

Няма не обезценени просрочени търговски вземания.

Краткосрочни търговски вземания към 31 декември са представени, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Вземания от Евроконтрол за такси за АНО – прелитане	71,826	78,553
Обезценка	(4,198)	(4,481)
Вземания от Евроконтрол за такси за АНО - в зоните и районите на летищата	2,708	2,644
Обезценка	(186)	(479)
Предоставени аванси за изграждане на активи	18,888	23,323
Други търговски вземания	270	275
Обезценка	(1)	(1)
	89,307	99,834

Най-съществените краткосрочни търговски вземания са от Евроконтрол в размер на 74,534 хил. лв. (2023 г.: 81,197 хил. лв.).

Евроконтрол е Европейска организация за безопасност на въздухоплаването, на която Република България е член от 1998 г. Организацията осъществява своята дейност в сътрудничество с националните граждански и военни власти. Организацията осъществява посредничеството на взаимоотношенията между ДП РВД и всички клиенти на Предприятието, на които се оказват аеронавигационно обслужване за прелитащ трафик, а от 01.01.2013 г. и в зоните и районите на летищата за въздухоплавателни средства с максимално излетно тегло по-голямо или равно на два тона.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

11. Вземания във връзка с данъци върху дохода

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Надвнесен корпоративен данък	1,386	544
	1,386	544

12. Други вземания

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Съдебни и присъдени вземания	14,119	14,122
Обезценка	(13,750)	(13,750)
Предплатени разходи	5,961	4,850
Данък добавена стойност за възстановяване	3,958	3,414
Вземания по проекти, финансирани от ЕК	-	124
Гаранции, депозити, лихви и други вземания	297	624
Обезценка	(380)	(380)
	10,205	9,004

Изменението в обезценката на другите вземания може да бъде представено по следния начин:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	14,130	14,130
Рекласифицирана обезценка	-	-
Салдо към 31 декември	14,130	14,130

13. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Парични средства в банки и в брой в т.ч.:		
- евро	89,387	89,808
- български лева	3,303	2,847
Парични средства на разположение на ННО	2,066	3,426
Паричен резерв в БНБ	21,514	21,514
Пари и парични еквиваленти	116,270	117,595

В открита специална сметка в Българска Народна Банка се съхранява сумата от 21,514 хил. лв., равняваща се на левовия еквивалент на 11 милиона евро в съответствие с издадената „Наредба №140 на Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите от 04.12.2001 г. за установяване режима, реда и условията за поддържане и разходване на паричния резерв на ДП РВД”. Сумата не е на свободно разположение на Предприятието, а има специално предназначение.

Предприятието е извършило оценка на очакваните кредитни загуби върху парични средства и парични еквиваленти. Оценената стойност е в размер под 0.1% от брутната стойност на паричните средства, депозирани във финансови институции, поради което е определена като несъществена и не е призната във финансовите отчети на Предприятието.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

14. Собствен капитал

14.1. Основен капитал

Основният капитал на Предприятието е в размер на 129,758 хил. лв. и е 100% държавна собственост. Стойността му представлява размера на капитала на ГД РВД към датата на преобразуването му по реда на чл. 62 от Търговския закон.

14.2. Резерви

Всички суми са в '000 лв.

	Законови резерви	Други резерви	Общо
Салдо към 01 януари 2023г.	44,097	166,942	211,039
Придобити активи		17	17
Преоценки на задължения за обезщетения при пенсиониране	-	(1,484)	(1,484)
Данъчен ефект върху преоценката на задълженията за обезщетения при пенсиониране (данъчен разход)	-	148	148
Салдо към 31 декември 2023 г.	44,097	165,623	209,720
Преоценки на задължения за обезщетения при пенсиониране		4,766	4,766
Данъчен ефект върху преоценката на задълженията за обезщетения при пенсиониране (данъчен разход)	-	(476)	(476)
Салдо към 31 декември 2024 г.	44,097	169,913	214,010

Законови резерви

Законовите резерви представляват резерв, формиран от преотстъпен данък печалба, регламентиран при изпълнението на определени условия съгласно чл. 180 от ЗКПО (отм.). Предприятието е формирало специфичен резерв, равен на преотстъпления до края на 2009 г. корпоративен данък в размер на 60% от задължението за данък върху печалбата. Общият размер на резервите, акумулирани от преотстъпен корпоративен данък, възлиза на 22,583 хил. лв. за периода 2001 г. - 2009 г. С промяна на ЗКПО в сила от 01.01.2010 г. е отменена разпоредбата за преотстъпване на 60% от корпоративния данък на ДП РВД.

Законовите резерви включват още и законови резерви, равняващи се на 10% от нетната печалба за периода от 2001 г. до 2015 г. в съответствие с Наредба 140 от 04.12.2001 г., издадена от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерството на финансите, за поддържане на паричния резерв на Предприятието. Общият размер на резервите, акумулирани към 31.12.2024 г. в съответствие с Наредба 140 от 04.12.2001 г., възлиза на 21,514 хил. лв.

Общата стойност на законовите резерви към 31.12.2024 г. е в размер на 44,097 хил. лв.

Други резерви

Другите резерви на Предприятието представляват резерви, формирани при придобиването на нетекущи активи - държавна собственост, предоставени за управление от едноличния собственик на капитала, както и натрупаните печалби след всички разпределения от предходни периоди.

Като други резерви се отчита и ефектът от прилагането на ревизирия МСС 19 върху отчета за финансовото състояние, формиран от натрупаните актюерски печалби/загуби за периода от 2011 г. до 2024 г. Печалбата от преоценки на задължения за обезщетения при пенсиониране за 2024 г. е

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

в размер на 4,766 хил. лв. бруто, отчетена в другите резерви. Не са начислени данъчни временни разлики.

14.3. Отчисления от печалбата

В изпълнение на разпореждане на МС № 1 от 02.05.2025 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България, отчисленията от печалбата за финансовата 2024 г. след данъчно облагане, за Държавата през 2025 г. са в размер на 10,253 хил. лв.

В изпълнение на Разпореждане на МС № 1 от 27.03.2024 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България, отчисленията от печалбата за финансовата 2023 г. след данъчно облагане, направени за Държавата през 2024 г. са в размер на 18,472 хил. лв.

15. Възнаграждения на персонала

15.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Разходи за заплати и възнаграждения	(185,888)	(169,572)
Разходи за социални осигуровки	(12,875)	(11,592)
Разходи за социални надбавки	(12,891)	(10,940)
Провизии за обезщетения при пенсиониране	(8,143)	(6,969)
Разходи за персонала	(219,797)	(199,073)

15.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Обезщетения при пенсиониране по Кодекса на труда и Колективния трудов договор	22,412	22,719
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	22,412	22,719
Текущи:		
Краткосрочни задължения към персонала	19,099	16,352
Обезщетения при пенсиониране по Кодекса на труда и Колективния трудов договор	6,343	5,155
Задължения към осигурителни предприятия	1,950	1,732
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	27,392	23,239

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Предприятието, които следва да бъдат уредени през 2025 г. Другите краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период и текущите задължения свързани с възнагражденията на персонала.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор, при прекратяване на договора на служител по повод на неговото пенсиониране, ДП РВД е задължено да изплати определена компенсация, базирана на брутното месечно възнаграждение на служителите.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Провизията за компенсиране на пенсионираните служители на Предприятието в съответствие с условията и изискванията, регламентирани в Кодекса на труда и Колективния трудов договор, е изчислена за периода от месец януари 2025 г. до месец декември 2029 г. включително.

Предприятието е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с 3,93% годишна норма на дисконтиране, определена като средна за последните две години на база информация от Европейска централна банка за дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията - десет години падеж, деноминиран в български лева. Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда и Колективния трудов договор през годината са представени, както следва:

	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Настоящата стойност на задължението към 1 януари	27,874	21,990
Разходи за текущ трудов стаж за периода	1,259	960
Разходи за лихви	1,095	886
Разходи за минал трудов стаж	6,883	6,010
Изплатени доходи	(3,590)	(3,456)
Актюерски печалби (загуби), признати в другия всеобхватен доход	(4,766)	1,484
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	28,755	27,874

При определяне на пенсионните задължения са използвани следните актюерски допускания:

	2024	2023
Дисконтов процент	3.93 %	4.03 %
Очакван процент на увеличение на заплатите	12.0 %	14.0 %
Средна продължителност на живота:		
Мъже	71	71
Жени	78	78

Ръководството на Предприятието е направило тези предположения след консултации с независим актюер.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи са изчислени посредством кредитния метод на прогнозираните единици. Кредитният метод на прогнозираните единици представя едно задължение, което ще възникне в един бъдещ момент във времето и се основава на редица предположения. От тази гледна точка методът е чувствителен по отношение на допусканията за стойностите на основните параметри, от които зависи настъпването на задължението и размера на дължимото обезщетение. Основните предположения, от които зависи размерът на задължението, се основават на следните допускания:

- демографски допускания: отразяват вероятността лицата, назначени на трудов договор да останат при работодателя и в момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст за тях да възникне задължение за изплащане на обезщетение; лицата могат да отпадат преди пенсиониране по различни причини - оттегляне, съкращаване на штат, заболяване, смърт, инвалидизиране и други.
- финансови допускания: отразяват реалните очаквания за развитието и бъдещия размер на някои основни параметри, като доходност на инвестициите, ръст на заплатите, инфлация и други.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Разходи за минал трудов стаж	6,883	6,010
Разходи за текущ трудов стаж	1,259	960
Разходи за лихви	1,095	886
Общо разходи, признати в печалбата или загубата	9,237	7,856

Разходите за лихви са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи” (вж. Пояснение 27). Разходите за текущ и минал трудов стаж са включени на ред „Разходи за персонала” в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. При оценяването на задължението Предприятието отчита актюерската печалба или загуба съгласно МСС 19 „Доходи на наети лица” за сметка на другия всеобхватен доход.

През текущия период отчетената актюерска печалба по планове с дефинирани доходи на Предприятието, призната в другия всеобхватен доход, е в размер на 4,766 хил. лв., реализирана в резултат на чувствителността на общото задължение към използваните предположения за норма на дисконтиране, темп на нарастване на работната заплата и текучество в предприятието.

На базата на минал опит Предприятието очаква да плати вноски по плана за дефинирани доходи за 2025 г. в приблизителен размер на 6,343 хил. лв.

Средно претеглената продължителност на задължението признато в отчета за финансовото състояние за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември 2024 г. е 2.94 години (31.12.2023 г.: 3.08 години).

Значимите актюерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент, очаквания процент на увеличение на заплатите и средната продължителност на живота. Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези актюерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември 2024 г.:

	Увеличение с 0.25% ‘000 лв.	Намаление с 0.25% ‘000 лв.
Дисконтов процент		
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(181)	183
Процент на увеличение на заплатите		
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	146	(146)
Текучество на персонала		
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(27)	19

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи, тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

16. Провизии

Балансовите стойности на провизиите могат да бъдат представени, както следва:

	Провизия за конструктивно задължение във връзка с прилагане на схемата за споделяне на риска и от нереализирани оперативни разходи ‘000 лв.	Провизия за конструктивни задължения във връзка с отклонения от установените капиталови разходи 000 лв.	Провизия за задължение във връзка с планирани разходи за ННО и ТиС при АП ‘000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2023 г.	39,789		5,178
Начислени провизии	57,132	-	1,703
Възстановена провизия	-	-	(2,232)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	96,921	-	4,649
Начислени провизии	38,192	5,789	1,424
Възстановена провизия	(39,789)		(2,947)
Балансова стойност към 31 декември 2024 г.	95 324	5 789	3,126

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Нетекуща част конструктивни задължения	38,192	57,132
Нетекуща част конструктивно задължение-капиталови разходи	5,789	-
Нетекуща част ТиС и ННО	1,424	1,703
Текуща част конструктивни задължения	57,132	39,789
Текуща част ТиС и ННО	1,702	2,946
Балансова стойност	104,239	101,570

Детайлно описание на характера и елементите на провизията за конструктивни задължения на Предприятието във връзка с предоставяне на услуги по АНО е представено в пояснение 4.19.5. към финансовия отчет.

Ефектите върху финансовия отчет за представените отчетни периоди могат да бъдат обобщени, както следва:

- Провизия във връзка с прилагане на схема за споделяне на риска

За текущия период начислената провизия за конструктивно задължение към ползвателите на услуги за АНО при преитане е в размер на **38,192 хил. лв.** Към 31.12.2023 г. провизията за конструктивно задължение към ползвателите на услуги за АНО при преитане е **47,132 хил. лв.** (вж. Пояснение 26).

- **Провизия във връзка с нереализирани оперативни разходи**

През 2024 г. не възниква провизия за оперативни разходи. Начислената през 2023 година провизия за конструктивно задължение към ползвателите на АНО във връзка с нереализирани оперативни разходи, включени в установената разходна база в размер на **10,000 хил. лв.** ще се възстанови през следващата календарна година изцяло. (вж. Пояснение 4.19.5 и Пояснение 26).

- **Провизия във връзка с отклонения на установените разходи за капиталови проекти (нови и съществуващи инвестиции)**

Анализите на отклоненията на действителните спрямо установените разходи, свързани с капиталови проекти за 2022 г. и 2023 г. са извършени и консултирани. Предстои извършването на анализ и консултация на резултатите за 2024 г. през 2025 г. съгласно графика за провеждане на консултации и определяне на таксовите единици. Съгласно чл. 28, ал. 4 от Регламент 2019/317 в ПЕ е избраната опция за кумулативно уреждане на ефектите, свързани с отклонението на действителните от установените разходи за съществуващи и нови инвестиции за периода 2022 – 2024 г. Кумулативното отклонение за периода 2022 – 2024 г. е в общ размер от **5,789 хил. лв.**, за което е начислена провизия (вж. Пояснение 26). Общият размер на задължението ще се възстановява към ползвателите на въздушното пространство през 2026 г.

- **Провизия във връзка с планирани разходи за търсене и спасяване**

Размерът на текущата провизия към 31.12.2024 г. възлиза на **1,524 хил. лв.**, а възстановената за същия период е **2,874 хил. лв.**, представена на ред „Други разходи” в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

С оглед промененото третиране на отклоненията между размера на установените и фактическите разходи съобразно приложимият за РПЗ регламент през 2024 г. е начислена дългосрочна провизия в размер на **1,237 хил. лв.**, подлежаща на възстановяване на потребителите на аеронавигационно обслужване.

- **Провизия във връзка с планирани разходи за ННО**

Съгласно приложимата схема за третиране на отклоненията на фактическите спрямо планираните разходи на ННО (вж. пояснение 4.19.5) натрупаните не разходвани средства за 2024 г. са начислени като дългосрочната провизията към 31.12.2024 г. в размер на **187 хил. лв.**, която подлежи на възстановяване на потребителите на АНО през 2026 г. Възстановената провизия за същия период е 73 хил. лв. Размерът на текущата провизия за ННО към 31.12.2024 година е **178 хил. лв.**

При оценяването на провизиите на Предприятието, ръководството е взело предвид всички обстоятелства, които имат ефект върху очакваните задължения. Сумата на признатите провизии е най-добрата приблизителна оценка на разходите, необходими за покриване на настоящото задължение към края на отчетния период.

17. Финансирания

Финансиранията на Предприятието в качеството му на бенефициент са свързани с редица проекти, финансирани от Европейската комисия по програма Хоризонт 2020 (Horizon 2020).

Към 31.12.2023 г. неусвоените финансирания за нетекущи активи са в размер на **1,017 хил. лв.** и се признават като приход пропорционално на разходите за амортизация на съответните активи. През 2023 г. са отчетени приходи от финансирания за текущата дейност в размер на **40 хил. лв.**

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Към 31.12.2024 г. неусвоените финансираня за нетекущи активи са в размер на **484 хил. лв.** и се признават като приход пропорционално на разходите за амортизация на съответните активи. През 2024 г. са отчетени приходи от финансираня за текущата дейност в размер на **86 хил. лв.**

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Баланс на полученото дългосрочно финансиране към 01 януари	1,017	1,657
Признат приход от финансиране на дълготрайни активи през годината	(533)	(640)
Баланс на полученото финансиране към 31 декември	484	1,017

Към датата на изготвяне на финансовия отчет не са установени неизпълнени условия или други условности по етапите на изпълнение на проектите, финансирани от ЕК.

18. Търговски задължения

Търговските задължения, представени в отчета за финансовото състояние, включват следните задължения:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Задължения свързани с доставка на нетекущи активи	3,476	4,058
Членство в EUROCONTROL	49	2,626
Поддръжка на софтуер	490	806
Задължение за доставка и разпределение на електроенергия	41	142
Други	3,393	1,822
	7,449	9,454

Всички задължения се погасяват в съответствие с договорените условия.

19. Данъчни задължения

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Данъци върху доходите на физическите лица	3,010	2,626
Данъци върху разходите по ЗКПО	1,713	1,416
	4,723	4,042

20. Други задължения

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Гаранции	1,618	1,405
Задължения по проекти, финансирани от ЕК	537	563
Разчети по застраховка	394	4
Удръжки по заплати на персонала	68	91
Други	294	162
	2,911	2,225

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

21. Приходи от предоставени услуги

Всички приходи от предоставени услуги от Предприятието, които се признават с течение на времето на територията на страната:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Приходи от пътни такси за прелитане в обслужваното въздушно пространство на Република България	300,663	333,393
Приходи от такси за използване на радионавигационни средства и полетно обслужване в зоната на летищата	16,760	16,523
	317,423	349,916

22. Ефекти от прилагане на схема за ефективност

	31.12.2024 ‘000 лв.	31.12.2023 ‘000 лв.
Ефекти от прилагане на схема за ефективност и представяне на нов/ревизиран ПЕ за РПЗ	(23,798)	(20,757)

Съобразно приложимия за РПЗ регламент 2019/317 на Европейската комисия действа схема за ефективност, която е адаптирана към динамичните условия на световна пандемия с регламент 2020/1627 определящ извънредни мерки за третия референтен период, съгласно които да се приложи схемата за ефективност, така че да се намерят приемливи за всички страни решения за 2020 г., 2021 г., както и по отношение на периода 2022-24 г. Отразеното в отчета начисление на ефект по схемата за ефективност отчита предвидения механизъм по чл.29.5 от регламент 2019/317, уреждащ разлика при приходите, дължаща се на прилагане на таксова единица, изчислена във основа на проекта на план за ефективност вместо таксова единица на база окончателен план за ефективност (вж. пояснение 5) до одобрението на такъв. Ефектът за отчетните периоди е представен по настояща стойност на база на най-добрата оценка, като са отчетени дългосрочния му характер и потенциалните рискове и оценки към момента на изготвяне на настоящия отчет. Същите ще се преразглеждат и актуализират периодично до приключването на периода, през който тези ефекти проявяват своето действие, а именно 2023 – 2029 г..

23. Други приходи

Другите приходи на Предприятието включват:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Приходи от финансираня	619	680
Консултантски и технически услуги	720	737
Неустойки по договори	216	565
Провеждане на тестове по авиационен английски език и обучение	217	213
Приходи от отстъпки талони	101	86
Наеми от ведомствени жилища	79	77
Други	1,159	131
	3,111	2,489

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Приходите от финансираня за 2024 г. са в размер на 619 хил. лв. (2023 г.: 680 хил. лв.) са признати във връзка с изпълнението на проекти, финансирани от Европейската комисия (ЕК).

Проектите по програма Хоризонт 2020 са както следва:

- NEWPENS
- TCAT
- SOC
- NETWORK TBO
- ATC-TBO
- GESESE

24. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Ел. енергия	(2,528)	(2,853)
Топлоенергия	(549)	(838)
Консумативи	(593)	(821)
Резервни части	(253)	(179)
Гориво и смазочни материали	(135)	(126)
Малоценни и малотрайни предмети	(557)	(115)
Вода	(61)	(45)
Работно облекло и предпазни средства	(35)	(43)
Канцеларски материали	(37)	(18)
Други материали	(349)	(194)
	(5,097)	(5,232)

25. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Членство в Евроконтрол и административни такси	(11,030)	(11,119)
Поддръжка на оборудване и софтуер	(3,708)	(4,881)
Разходи по надзор на навигационно обслужване (ННО) за изпълнение на функциите по чл. 16в от ЗГВ	(3,925)	(3,500)
Охрана	(2,228)	(2,149)
Разходи за застраховки	(1,677)	(1,454)
Разходи за комуникация	(1,362)	(1,224)
Разходи за търсене и спасяване при авиационни произшествия	(2,559)	(1,173)
Обслужване на сграден фонд и околни пространства	(1,410)	(797)
Наем	(616)	(505)
Облитане на ОРСТС	(519)	(502)
Повишаване на квалификацията	(1,056)	(484)
Лицензни такси	(458)	(343)

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Комплексно обслужване на обекти	(1,268)	(343)
Специализирани проучвания, симулации, консултантски услуги и одити	(657)	(338)
Реклама	(283)	(259)
Поддръжка на сграден фонд	(125)	(130)
Такса двустранно споразумение с Евроконтрол	(117)	(117)
Абонамент за периодични издания	(172)	(68)
Пощенски и куриерски услуги	(21)	(29)
Транспорт	(28)	(22)
Други разходи (такси, измервания и др.)	(1,396)	(529)
	(34,615)	(29,966)

Предприятието наема помещения, съоръжения и оборудване. Предприятието е избрало да не признава задължение по лизингови договори, ако те са краткосрочни (лизинги с очакван срок от 12 месеца или по-малко) или ако те са за наем на активи с ниска стойност. Плащания направени по тези лизингови договори се признават като разход по линейния метод. В допълнение, някои променливи лизингови плащания не могат да бъдат признавани като лизингови пасиви и се признават като разход в момента на възникването им.

Разходите за 2024 г., свързани с плащания, които не са включени в оценката на задълженията по лизингови договори, представляват краткосрочни лизингови договори в размер на 544 хил. лв.

Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени. Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, ползвани по договори за наем, се използват само от Предприятието.

26. Други разходи, нетно

Другите разходи на Предприятието включват:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Разходи за данъци	(3,274)	(2,252)
Разходи за провизия за конструктивни задължения към авиопревозвачи	(38,192)	(57 132)
Разходи за провизии за капиталови разходи	(5,789)	-
Командировки в страната и чужбина	(1,830)	(1,671)
Разходи за провизия за Национален план за търсене и спасяване при бедствия и аварии	(1,237)	(1,524)
Обезценка на вземания	(659)	(724)
Дарения	(396)	(377)
Разходи за провизия национален надзорен орган (ННО)	(187)	(179)
Балансова стойност на отписани нетекущи активи	(27)	(6)
Други	(19)	(35)
Възстановена провизия за конструктивни задължения към авиопревозвачи и провизии за НПТС и ННО	42,740	2,232
Възстановена обезценка на вземания	408	122
	(8,462)	(61,546)

Детайлно описание на разходите и възстановените суми за провизия за конструктивни задължения е представено в Пояснение 16.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

27. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Разходи за лихви по изплащане на задължения за обезщетения при пенсиониране	(1,095)	(886)
Загуба от промяна във валутните курсове за вземания и задължения	(9)	(3)
Други финансови разходи (банкови такси)	(17)	(12)
Финансови разходи	(1,121)	(901)

Разходите за лихви от прилагане на ефектите по схема за ефективност и представяне на нов/ревизиран ПЕ за РПЗ, отчетени през 2022 г., произтичат от представянето по настояща стойност на дългосрочното вземане съгласно чл.29.5 от Регламент 2019/317. Отчетеният финансов разход е свързан със значително повишаване през 2022 г. на равнището на компонентите, на които се базира изчисляването на дисконтовият фактор, използван за привеждане на дългосрочното вземане към настояща стойност. С оглед на макроикономическите процеси в световен мащаб, свързани с бързото покачване на лихвените проценти от страна на централните банки през втората половина на 2022 г. с цел овладяване на инфлационните процеси, се очаква лихвените проценти да бъдат трайно по-високи от тези през последните близо 10 години, включително и когато действаха отрицателни лихвени проценти по редица валути, като например EUR, BGN, CHF. Доколкото предприятието финансира дейността си изцяло със собствени средства и не ползва заеман капитал, повишената норма на скотиране има влияние само по отношение на представянето на настоящата стойност на дългосрочното вземане и след начисляването през текущия период на този лихвен разход, при равни други условия ще възникнат лихвени приходи, концентрирани в периода 2023-2029 г., показващи изменението на настоящата стойност на вземането.

През 2023 г. и 2024 г. не се отчитат разходи за лихви във връзка с настоящата стойност на дългосрочното вземане по ПЕ. Основните разходи за лихви през текущия период са свързани с актюерски разчети.

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Приходи от лихви по закъснели плащания от клиенти	199	331
Приходи от лихви по текущи банкови сметки	3,916	2,367
Приходи от лихви от прилагане на ефектите по схема за ефективност и представяне на нов/ревизиран ПЕ за РПЗ	7,154	7,828
Финансови приходи	11,269	10,526

Приходите от лихви от прилагане на ефектите по схема за ефективност и представяне на нов/ревизиран ПЕ за РПЗ, отчетени през 2023 г., произтичат от изменението на настоящата стойност на вземането, признато съгласно чл.29.5 от Регламент 2019/317. През 2023 г. не е регистрирана значителна промяна на дисконтовия фактор спрямо предходния отчетен период (същата е по-ниска от тази за 2022 г.). Нормата на скотиране през 2024 г. е по-ниска от тази през 2023 г.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

28. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка в размер на 10% (2023 г.: 10%), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Печалба преди данъчно облагане	11,385	20,504
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък	(1,139)	(2,050)
Данъчен ефект от:		
Корекции за приходи, освободени от данъчно облагане	4,875	4,258
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели	(5,607)	(10,371)
Текущ разход за данък	(1,871)	(8,163)
Отсрочени данъчни разлики	739	6,131
Възникване на временни разлики	1,159	6,298
Обратно проявление на временни разлики	(420)	(167)
Разходи за данъци върху дохода	(1,132)	(2,032)
Отсрочени данъчни приходи/разходи/, признати директно в другия всеобхватен доход	(476)	148

29. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Предприятието включват сделки с предприятия с над 50% държавно участие в системата на Министерството на транспорта и съобщенията и ключов управленски персонал. Сделките със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

29.1. Сделки с други свързани лица под общ контрол

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Получени услуги		
Държавен авиационен оператор	394	505
Летище Г Оряховица ЕАД	68	63
Български пощи ЕАД	15	10
Летище Пловдив ЕАД	7	8
ГД ГВА	-	-
Предоставени услуги		
Летище Пловдив ЕАД	64	85
Летище Г. Оряховица ЕАД	45	38
ГД ГВА	25	24
Държавен авиационен оператор	17	15

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

29.2. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал включва Генерален директор и Управителен съвет. Разходите за възнагражденията на ключовия управленски персонал имат краткосрочен характер. За 2023 г., разходите за възнаграждения, социални осигуровки и обезщетения на Генералния директор и Управителния съвет са в общ размер на 612 хил. лв.

През 2024 г. разходите за възнаграждения, социални осигуровки и обезщетения на Генералния директор и Управителния съвет са в размер на 848 хил. лв.

30. Разчети със свързани лица в края на годината

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Текущи вземания от:		
Летище Пловдив ЕАД	16	127
Летище Горна Оряховица ЕАД	7	2
Общо вземания от свързани лица	23	129
Текущи задължения към:		
Летище Г. Оряховица ЕАД	10	7
Български пощи ЕАД	1	2
Летище Пловдив ЕАД	1	1
Държавен авиационен оператор	142	-
Общо задължения към свързани лица	154	10

Вземанията от предприятията под общ контрол на МТС са свързани с услуги по обслужване на съоръжения и други.

Задълженията към свързани лица са във връзка с облитане, консумативи, краткосрочни наеми и други подобни обичайни за ежедневната дейност на ДП РВД.

31. Безналични сделки

През текущия отчетен период Предприятието е сключило сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти на обща стойност 216 хил. лв. Сумата е задължение по сделки на предприятието, прихванати с вземания за неустойки от същите контрагенти.

32. Условни активи и условни пасиви

Условните активи на Предприятието представляват банкови гаранции за изпълнение на договори, гаранционна поддръжка и свързани с тях аванси на стойност 43,919 хил. лв. От тях по-значимите са по договори за изграждане и сертифициране на център за възстановяване при инциденти в реално време (16,565 хил. лв.); доставка и инсталация на радиолокационни комплекси (6,283 хил. лв.); модернизация на техническа зала (4,837 хил. лв.), доставка и инсталация на доплерови метеорологични радиолокатори (2,570 хил. лв.).

През годината са предявени различни правни искове от и към Предприятието. Ръководството на Предприятието счита, че отправените искове са несъществени или неоснователни и вероятността те да доведат до разходи за Предприятието при уреждането им е незначителна. Тази преценка на ръководството е подкрепена от информация, предоставена от дирекция „Правна“ на Предприятието.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

33. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Предприятието могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Дългови инструменти по амортизирана стойност			
Текущи търговски и други финансови вземания	10,12,30	70,638	77,335
Нетекущи вземания		65,458	81,402
Пари и парични еквиваленти	13	116,270	117,595
		252,366	276,332

Финансови пасиви	Пояснение	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност			
Търговски и други задължения	18,20,30	9,975	11,125
		9,975	11,125

34. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Видовете финансови рискове, на които е изложено Предприятието, са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Предприятието се осъществява от неговите органи на управление. Приоритет при управлението на риска е да се осигури финансовата стабилност на Предприятието.

34.1. Анализ на пазарния риск

Дейността на Предприятието се осъществява при условията на Валутен борд при който курсът на българския лев е фиксиран на 1.95583 лв. за 1 евро и не се променя в зависимост от състоянието на валутните пазари и лихвените проценти.

По-голямата част от сделките се осъществяват в евро и български лева. Предприятието е изложено на незначителен валутен риск, породен от наличности и транзакции, деноминирани в щатски долари, британски лири и швейцарски франкове. Предприятието няма заеми в чужда валута и не притежава инвестиции в облигации, деноминирани в чужда валута.

Финансовите активи и пасиви към 31.12.2024 г. са основно в евро и в лева.

34.1.1 Лихвен риск

Предприятието не е изложено на лихвен риск, тъй като няма заеми и не ползва привлечен капитал, за да финансира дейността си.

34.1.2 Ценови риск

Таксите за аеронавигационно обслужване на въздушното движение се събират по реда и в размери, определени съгласно разпоредбите на Многостранното споразумение за пътните такси от 12.02.1981 г., Международната Конвенция на Евроконтрол за сътрудничество по безопасност на въздухоплаването и свързаните с тях документи на Евроконтрол и Наредбата за таксите за използване на летищата за обществено ползване и за аеронавигационно обслужване в Република България. Цената на услугата (таксовата единица) е разходноориентирана. Таксовите единици за АНО се формират на базата прогноза на разходите и прогноза за равнището на обслужените единици.

От началото на 2020 г. се прилага регламент 2019/317 на Европейската комисия, който ще действа през РПЗ (2020-2024 г.). Съгласно него продължава да действа схема за ефективност и метод на установените разходи (determined cost) по отношение таксите за АНО при прелитане, като е направена адаптация към динамичните условия на световна пандемия с регламент 2020/1627 определящ извънредни мерки за третия референтен период, съгласно които да се приложи схемата за ефективност, така че да се намерят приемливи за всички страни решения за 2020 г., 2021 г., както и по отношение на периода 2022-24 г. Регламент 2019/317 е изцяло заменил приложимите до края на РПЗ регламенти (ЕС) 390/2013 и 391/2013. Съобразно изискванията на регламент 2019/317 схемата за ефективност не е задължителна и няма да се прилага за нито едно летище, на което Предприятието предоставя обслужване. Летище София е запазено в индивидуална зона за таксуване.

34.1.3. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си. Предприятието е изложено на този риск във връзка с възникване на вземания от клиенти и депозирание на средства. Излагането на Предприятието на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Пари и парични еквиваленти	116,270	117,595
Текущи търговски и други вземания	70,638	77,335
Нетекущи вземания	65,458	81,402
Балансова стойност	252,366	276,332

Предприятието редовно следи за неизпълнението на задълженията на своите клиенти и други контрагенти и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Предприема действия за намаляване на кредитния риск, посредством установени правила и процедури за събиране на дължимите и неплатени такси за аеронавигационно обслужване. Степента на събираемост на вземанията от предоставяне на АНО надхвърля 99%. Водеща роля при събиране на вземанията и при иниципирането на комплекса от мерки за това има Евроконтрол съгласно действащите споразумения с тази организация.

Предприятието не е предоставяло финансовите си активи като обезпечение по други сделки. Към датата на финансовия отчет няма необезценени търговски вземания с изтекъл срок на плащане. Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация.

ДП Ръководство на въздушното движение
 Финансов отчет
 31 декември 2024г.

Част от паричните средства, на Предприятието, са в Българска Народна Банка и те са предоставени при условията на Наредба, издадена от министъра на транспорта и съобщенията и министъра на финансите.

34.2. Анализ на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Предприятието отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Във връзка с пандемията и затруднената ликвидност на авиокомпаниите бяха взети решения от съответните органи за удължаване на сроковете за плащане на таксите за АНО, както при прелитане, така и в зоните и районите на летищата. Тези решения доведоха до ограничаване на постъпленията от оперативна дейност през 2020 г. През 2021 г. разсрочените такси бяха събрани. Ръководството на предприятието полага необходимите грижи за запазване на финансовата стабилност на Предприятието.

Със Закона за гражданското въздухоплаване е регламентирано, че срещу имуществото на Предприятието не може да се насочва принудително изпълнение, нито да се открива производство по несъстоятелност.

За гарантиране на платежоспособността на ДП РВД се установява паричен резерв в размер на 11 млн. евро, който е регламентиран с Наредба № 140 на Министерството на транспорта и съобщенията и Министерство на финансите от 04.12.2001 г. за установяване размера, реда и условията за поддържане и разходване на паричния резерв на ДП РВД. Паричният резерв е в БНБ, при съответните общи условия на банката.

35. Политика и процедури за управление на капитала на ДП РВД

Целите на Предприятието във връзка с управление на капитала са да осигури способността на Предприятието да продължи да съществува като действащо предприятие.

Политиката на Предприятието е да се финансира чрез собствени средства.

36. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на изготвянето му, които да имат съществен ефект върху финансовия отчет за 2024 г.

Значителните некоригиращи събития са както следва:

Войната между Руската федерация и Украйна

На 21 февруари 2022 г. с указ на Президента на Руската Федерация (РФ), бяха признати като самостоятелни държави Донецката народна република и Луганската народна република. На 24 февруари 2022 г. Министерство на отбраната на РФ обяви „специална военна операция“ на територията на Република Украйна. Военните действия получиха широк международен отзвук, множество държави наложиха санкции върху активи и операции, притежавани от Руската федерация и определени лица. Продължаването на военния конфликт в Украйна забавя възстановяването на глобалната икономика след пандемията. Очакванията са неблагоприятни ефекти да засегнат всички сектори на икономиката, както на България, така и на ЕС.

Бъдещото развитие на конфликта и неговото въздействие върху различните бизнеси и икономиката като цяло е свързано с много несигурности и не може да бъде разумно прогнозирано в неговата цялост. Много предприятия вероятно ще се сблъскат с тази обща несигурност, въпреки че нейният ефект може да варира. Предвид бързото развитие на конфликта и съпътстващото го геополитическо напрежение, нови събития и обстоятелства възникват на ежедневна база.

Във връзка с гореизложеното Дружеството е извършило преглед на дейности и икономически взаимоотношения, които биха могли да бъдат изложени на риск. На този етап ръководството на Предприятието не е в състояние да прогнозира дали и как ще бъде преустановен военния конфликт, поради изключително комплексния характер на ситуацията.

ДП Ръководство на въздушното движение
Финансов отчет
31 декември 2024г.

Потенциален конфликт между Иран и Израел

На 01.04.2024 г., от Израел бе извършено нападение на консулството на Иран в Сирия. В отговор на този акт, в нощта на 13 срещу 14 април, от Иран бе отговорено с масиран ракетен обстрел, последван от ограничен отговор на Израел по ирански военни обекти на 19.04.2024 г. Всички тези действия са свързани с ескалация на напрежението и създаването на предпоставки за разрастването на световен военен конфликт. През август и октомври 2024 г. също имаше ескалация на отношенията между тези две държави. В чисто оперативен план, те водят до неочаквано затваряне на въздушни пространства на държавите в региона, пренасочване на полети извън Иран и Ирак и заобикаляне основно през Саудитска Арабия и Египет. Всяка авиокомпания прави собствена оценка на риска и понякога избягването на определени въздушни пространства може да продължи трайно, независимо че в тях в момента не се водят непосредствени бойни действия. Към датата на съставяне на отчета, по-вероятно е обстановката да се нормализира и постепенно авиокомпаниите да се завърнат към традиционните си маршрути в по-голямата си част. В противен случай трайно заобикаляне през Саудитска Арабия и Египет означава потенциално намаляване на полетите през РПИИ София. Понастоящем, през 2025 г. продължават преговорите между Иран и САЩ относно ядрената програма на Иран, като изходът от тях ще окаже своето влияние върху ситуацията и бъдещите нива на трафик.

Във връзка с гореизложеното Дружеството е извършило преглед на дейности и икономически взаимоотношения, които биха могли да бъдат изложени на риск. На този етап ръководството на Предприятието не е в състояние да прогнозира развитието на този конфликт, тъй като събитията се развиват изключително динамично.

На този етап действията, които се предприемат в световен план, са по-скоро насочени към нормализиране на ситуацията, отколкото към разрастване на военните действия.

Определен е размерът на осреднената базова таксова единица за аеронавигационно обслужване за прелитане в размер на 29.54 евро за 2025 г. (2024 г.: 30.85 евро).

Оторизиране на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2024 г. (включително сравнителната информация) е оторизиран за издаване от Генералния директор на 28.05.2025 г. Одитираният финансов отчет на Предприятието ще бъде представен за приемане от Управителния съвет.